

**AL MIJN
VRIENDEN
HEBBEN
KINDEREN**

AL MIJN
En daarom
VRIENDEN
lijkt het soms
HEBBEN
alsof ik ze
KINDEREN
ook heb

NATHALIE
DE GRAEF

BORGERHOFF
& LAMBERIGTS

Aan Sara en Naomi
oud en nieuw
maken me samen heel

INHOUD

8	INLEIDING
15	KINDERLOOS? KINDVRIJ! OVER (MIJN) BEWUST KINDERLOOS LEVEN
16	Geboren mama
22	Are you kidding? Kinderwens en biologische klokken
58	Kindvrij of kinderhater? Reacties van anderen
74	Tussen de parent friends. Verwachtingen versus realiteit
87	DE WERELD EN VRIENDSCHAP DOOR KINDERLOZE OGEN
90	Plots begint het...
102	Aanpassen
127	Grenzen stellen
156	Het is een fase
161	LIEFSTE #PARENT FRIENDS
164	We begrijpen elkaar
171	Grenzen stellen
183	Aanpassen
225	Het is een fase
229	FRIENDS FOR LIFE
233	Vriendschap: the basics
244	Verandering, ieuw
252	Vriendschap als prioriteit
263	Bevestiging
269	Qualitytime
296	The break-up
308	Nieuwe vrienden
323	DANKWOORD

INLEIDING

INLEIDING

Lieve lezer

Ik heb geen kinderen en ik wil ze ook niet. *There, I've said it.* Ervaring leert me dat ik nu moet aanvullen met minstens één, maar liefst zoveel mogelijk van de volgende zinnen:

- * **'Maar ik haat kinderen niet, hoor.'**
- * **'Ik kán ze wel krijgen,
(denk ik). Het is bewust.'**
 - * **'Ik ben al voorbij de 30.'**
- * **'Ik heb ook al neefjes en nichtjes.'**
 - * **'Mijn lief heeft me niet
gedwongen tot deze keuze.'**
- * **'Mijn eigen ouders of jeugd
hebben me niet getraumatiseerd.'**
 - * **'Ja, ik ben zeker.'**
- * **'Ik geloof dat het voor jou het
mooiste geschenk op aarde was.'**

Als je geen kinderen hebt, wijst alles erop dat je in de minderheid bent in onze maatschappij. Mensen als ik zijn eerder de uitzondering dan de norm, lijkt het. Is dat waarheid, perceptie of een dwanggedachte waartoe we vanaf onze kindertijd gebrainwasht worden? 'Later' worden we immers

mama of papa, net als onze eigen grote helden. Vrouwen zonder kinderen komen we wel tegen in verhalen, maar daar zijn ze boze stiefmoeders of proberen ze bontjassen te maken van een honderdtal schattige, gevlekte puppy's. Wat het antwoord op die vraag ook is, ik voel me niet 'anders dan normaal' en wil ook graag op die manier gezien worden. Normaal. Evenzeer 'de norm'.

Maar het klopt dat vooral gezinnen alomtegenwoordig zijn. Al mijn vrienden hebben kinderen, of zo lijkt het toch. Onopgemerkt ben ik de afgelopen jaren dus deel gaan uitmaken van een mamaclub waartoe ik niet wilde behoren. Op restaurant? Dan is de huilende baby erbij. Bijpraten met vrienden? Quasi onmogelijk wanneer de kinderen ons regelmatig in de rede vallen om 'nog een keer naar die supercoole show' te kijken. *Spoiler: de show is nooit supercool.* Al onze onderbroken gesprekken gaan stevast over borstvoeding, baby's eerste kaka, zwangerschapskwaaltjes, welke workshops over intuïtief eten momenteel hip zijn, soorten buggy's, gynaecoloogbezoeken en bevallen. Ze weten wel dat ik geen miniversies van mezelf wil, maar vermoeden luidop dat ik me nog wel zal bedenken. Tegelijkertijd zal ik altijd een beetje buiten hun groepje staan. Ik begrijp het immers niet, zeggen ze. Hoe vermoeid ze zijn. Hoe het is om zo lief te hebben. En dat spontane aperitiefje aan de speeltuin? Daarvoor was ik niet uitgenodigd, want ik stond niet mee aan de schoolpoort toen er werd afgesproken en ik ben geen lid van de #momsunite-WhatsAppgroep.

Zo begon ik me in een eenzaam coronajaar af te vragen of het mogelijk was om bevriend te blijven met moeders. Konden (en wilden) ouders überhaupt een vriendschap onderhouden

met mij? Was voortplanting de enige manier om toe te treden tot die selecte club van 'zij die het begrijpen'? De negativiteit van die gedachten woog te zwaar en ik besloot ze te kanaliseren in iets positiefs en constructiefs. Ik startte met schrijven op sociale media. Het was therapie. Ik kon mijn lelijkste gedachten niet zomaar opschrijven, want ik zou op tenen van vrienden trappen. Of nog erger: op hun hart. Ik deed dus het nodige reflectiewerk, nuanceerde, leefde me in hun situatie in, zocht oplossingen. Het resultaat was verbluffend. Niet alleen hielp het me om te leren relativeren, ik bleek ook niet alleen te zijn. *Who knew?*

Dit boek is de logische en noodzakelijke volgende stap in mijn proces, en misschien ook in het jouwe. Na mijn eenzaamheid en frustratie vond ik herkenning en een community, vol heerlijke mensen met dezelfde obstakels. Nu ik weet dat we niet alleen zijn, trek ik mijn stoute schoenen aan. Ik wil mijn verhaal doen, zodat ik anderen die erkenning kan bieden die ze zoeken: wij zijn er ook en we zijn normaal.

Daarnaast wil ik een lans breken voor de vriendschap en voor vriend(inn)en. We hebben jarenlang lief en leed gedeeld, maar de ruimte is intussen niet meer gelijk verdeeld tussen ons. In de huidige praktijk – hallo baby's, peuters, kleuters, tieners, pubers – blijkt het onderhouden van die relatie niet altijd even evident. Daar leg ik me niet zomaar bij neer. **'Uit elkaar groeien' kan evenzeer een keuze zijn als 'weer dichterbij elkaar komen'.**

Wat vind je dus in dit boek? In de eerste hoofdstukken deel ik mijn eigen verhaal, van kinderwens tot 'bewust kindvrij'. Ik vertel wat het betekent om te leven met die keuze, in een

wereld die zo vol is van de kleintjes. Letterlijk en figuurlijk. Daarna bied ik een ludieke kijk op de realiteit van vriendschappen met ouders, maar ook met niet-ouders. Ten slotte schreef ik een heel hoofdstuk vol vriendschapskoesterende opdrachten en tips voor een energieboost in jullie relatie. Denk aan leuke date-ideeën, maar ook ‘Hoe maak ik mijn hippe, stadse appartement kindvriendelijk wanneer er een mama-met-peuter op bezoek komt?’ of ‘Hoe doe je dat, NIET over kinderen praten?’. *No worries*, het is niet de bedoeling dat jij je (voor de zoveelste keer) aanpast en als enige moeite steekt in jullie vriendschap. We proberen het samen te doen, ouders en kinderloze mensen.

Omdat we niet alleen zijn, riep ik hulp in. Ik luisterde naar de verhalen van de vele fijne mensen die ik het afgelopen jaar leerde kennen, maar ook naar mijn eigen vrienden. Wat je hier leest, is dus zo echt en volledig mogelijk. Mijn verhaal is niet het enige perspectief, zelfs niet het enige kinderloze perspectief.

Ik schreef dit boek voor jou, omdat het niet bestond toen ik het zelf nodig had (oké, cliché, ik weet het! Maar het is echt waar!). Ik schreef dit boek voor mezelf, omdat het eruit moest. En ik schreef dit boek ten slotte zelfs voor ouders, omdat ze misschien niet weten dat ze het nodig hebben. Ik hoop er drie dingen mee te bereiken: dat je ermee kunt lachen, dat het een warm dekentje van (h)erkenning kan zijn, en dat het je keiveel goede ideeën geeft om je vriendschappen te gaan koesteren.

Liefs

Nathalie

“
Ik schreef dit
boek voor
jou
omdat het
niet bestond
toen ik het
zelf nodig
had

KINDERLOOS?

Kindvrij!

OVER (MIJN)

BEWUST

KINDERLOOS

LEVEN

GEBOREN *mama*

Ik heb geen poëziealbums meer waarin ik schreef dat ik 'later mama wil worden'. Zo'n expliciete wens was het nooit, maar het stond wel op de een of andere manier vast dat er ooit kindjes zouden komen. Het zouden meisjes worden en twee was voldoende. Mijn oudste zus wilde er minstens drie, maar dat leek me te veel van het goede.¹ Franse namen vond ik mooi, ietwat truttig mocht wel. Mijn jongste zus en ik fantaseerden dat ze bij mij zou komen wonen, haar kamer naast die van de kindjes. Zij was een prille tiener, maar ik was al 22 jaar en helemaal overtuigd van dat plan.

Ja, misschien even kaderen met al die zussen. Ik ben het tweede oudste kind in een gezin met vijf kinderen. *I know*, vijf. Toen de oudste zus 4 jaar oud was, kwam ik op de proppen om haar leven interessanter te maken, door bijvoorbeeld haar Barbie-jeep te gebruiken als mijn eigen vervoermiddel. Peuters zijn soms echt ettertjes en ik was daar geen uitzondering op. Huilen deed ik ook dag en nacht. Toen ik adolescent was, zei mijn moeder eens: 'Ik weet dat het niet mooi is, maar ik hoopte vroeger dat jouw baby net zoals jij zou zijn, zodat je zou weten wat je mij aandeed.' Het schrikte me gelukkig niet af, maar het leerde me wel dat kinderen hun ouders tot het uiterste kunnen drijven. Na mij volgde de enige jongen en daarna onze twee jongste zusjes, de nakomertjes. Het was altijd ambiance bij ons, maar ook een luide bende. Omdat iedereen me altijd vraagt of dat leuk is, opgroeien in een groot gezin, bij deze: er waren voor- en nadelen.

¹ Inmiddels gaat ze natuurlijk akkoord.

DE NADELEN:

Sharing is NOT caring!

Leren delen in een groot gezin? Grote misvatting! Er zijn altijd kapers op de kust voor je kledij, eten en speelgoed. Je leert dat je jouw spullen moet bewaken met je leven, dus schrijf je overal je naam op. Tevergeefs. Mijn kledij vond ik steeds terug in de kleerkast van mijn jongere zus, opgefrommeld, vuil en verstopt. Dat was bittere karma, want ik deed exact hetzelfde bij mijn oudere zus. Wij deelden niet graag.²

Fightclub

Steek twee pubers in dezelfde kamer en je krijgt er als ouder gratis een maagzweer bij. Tot op heden ontbreekt er een deur van een kleerkast in mijn ouderlijk huis en heb ik een kale plek op mijn hoofd. Mijn nagelafdrukken staan nog steeds in de voorarmen van mijn broer. Wij hadden een haat-liefdeverhouding die we nogal fysiek toonden.

Twee is te weinig, drie is te veel

Bij familie of vrienden blijven slapen was moeilijk, want zoveel kinderen krijg je niet weggelegd. Alles wat je gedaan wil krijgen, werd ook plots (te) duur, want was maal vijf. Oneven getallen zijn bovendien onhandig.

² Daarom haat ik restaurants met foodsharing-concept trouwens.

DE VOORDELEN:

Sharing is caring

Met niemand kan ik zo lachen als met mijn broer en zussen. Onze conversaties zijn vermoeiend om te volgen voor buitenstaanders: met halve zinnen, allemaal door elkaar geroepen, converseren we over vier onderwerpen tegelijk. Maar wij begrijpen elkaar: we delen die genetische band, de mooie herinneringen en de obstakels die we tegenkwamen.

De bende van Fightclub

Met zijn vijven ben je nooit alleen, dat wisten ze op school en op de pleintjes. Wanneer een van ons gepest werd, kwamen wij ALTIJD voor elkaar op. En onze *Fightclub*-ervaring maakte ons onbevreesd.

Two's a party, three's a crowd

Wie niet begrijpt dat mensen soms overprikkeld kunnen zijn, heeft nog nooit een familiefeest bij ons thuis bijgewoond. Wij zijn drúk en luid! Dat betekent: ambiance, waar je ook bent.

MAMACITA

Dat grote gezin was dus geen bepalende factor voor mijn eigen kinderwens. Mijn plaats in het gezin wel. Het tweede oudste kind heeft namelijk de heerlijke positie van vrijheid. Je draagt medeverantwoordelijkheid over iedereen na je, maar je hoeft nooit dat gewicht te dragen van 'het goede voorbeeld' te zijn. Al van heel jongs af aan leerde ik dus hoe je voor een kind zorgt. Apetrots hielp ik met de praktische

zaken, van luiers verversen tot papjes geven. Ik leerde de baby's en peuters sussen, in slaap wiegen, hun eerste stapjes te oefenen en ik voerde alle 'dada'- en 'goegoe'-gesprekjes met hen. Als puber was ik dan ook een droom van babysitter. Ik ging zelfs met familieleden op vakantie om me over hun kroost te ontfermen. Ik was minimama.

Dat is niet alles. Op mijn 18e overtuigde een nicht me om een animatorcursus te doen bij Kindervreugd vzw, een Antwerpse jeugdwerkvereniging. Ik ontdekte daar een passie voor spelen en een talent om een boodschap over te brengen. Meteen zette ik stappen om hoofdanimator en vervolgens instructor in het jeugdwerk te worden. Ik begeleidde jeugdkampen, vulde mijn dagen op de Antwerpse speelpleinen en begon uiteindelijk zelf jongeren op te leiden tot animator. Tien jaar lang spendeerde ik AL mijn schoolvakanties tussen kinderen en jongeren, al knutselend, terwijl ik verkleed was als lieveheersbeestje en kinderliedjes zong. Op kamp noemden de meisjes in mijn groep mij zelfs liefdevol *mamacita*, kleine mama. Heerlijk waren die dagen en zomers!

Die passie om met jongeren te werken, wakkerde het besef aan dat mijn toekomst in het onderwijs lag. Ik ging taalkunde en literatuur studeren om leerkracht te worden in het secundair onderwijs. Dat noemt men niet zomaar 'de mooiste job ter wereld': omgaan met jongeren is een privilege. *My god*, wat zijn ze grappig en amusant! Ik genoot van elke les en uitdaging. Bekentenis: leerkrachten hebben wél favorietjes en de 'moeilijke' leerlingen zijn de mijne.

Grote zus en minimama, babysitter, animator en instructor in het jeugdwerk en uiteindelijk leerkracht. *I was born and raised to be a mom.* Ik kon het, zonder twijfel, dus ik zou het ook gaan doen. Het stond in de sterren geschreven! Maar had ik ooit **beslist** dat ik mama zou gaan worden? Nope, dat niet.

Als prille twintiger leerde ik mijn huidig lief kennen. Oké, ik moet inmiddels ‘man’ zeggen, want we trouwden in 2018. Ik kwam net uit een lange relatie waarin ik mijn hele toekomst had gezien: huisje, tuintje, boompje, beestje en twee schattige kinderen. Dat liep anders dan gepland. En omdat de overgang van de ene op de andere relatie slechts enkele maanden was, maakte ik een cruciale fout. Ik ging verder waar ik gestopt was, alsof wij eveneens al jaren samen waren. Regelmatig deed ik in die eerste maanden uitspraken zoals: ‘Later gaan wij trouwen en kinderen maken, toch?’

Ik zocht bevestiging dat ik hem wel kon vertrouwen.
Hij hoorde mijn eierstokken rammelen.

Niet veel later leerde ik *the hard way* dat twintigers die druk nogal intimiderend vinden. We spraken af dat we zouden afwachten waar de toekomst ons naartoe leidde. We zouden het er voorlopig dus niet meer over hebben, maar hij beloofde dat hij zou blijven.

Zo kwam het dat wij al drie (!) jaar samen waren toen hij plots het gesprek aanging.

Hij: **‘Lief, we moeten praten.’**

Ik: **‘Dat klinkt niet goed.’**

Hij: **‘Maar ook niet zó slecht. Dat hele “later trouwen we en maken we kindjes”... Ik twijfel erover of ik wel kinderen wil. Ik denk eigenlijk eerder van niet.’**

Thierry, het lief (33): ‘Ik vind het gek dat jij dat ervaren als een donderslag bij heldere hemel, want ik herinner mij zelfs geen grote aankondiging van mijn kant. Is dat zo gegaan? In mijn beleving was jij er ook niet zo van overtuigd. Als kind had je er al nachtmerries over, toch?’

Het voelde alsof de grond onder mijn voeten wegzakte. *Error!* Alsof deze relatie onder valse voorwendselen bestond. Er bestond geen twijfel over hoe ik de toekomst zag, dacht ik. Ik had er nooit een geheim van gemaakt. En nu zag hij het ‘plots’ anders? Hoe ga je dan verder? Dus zo stond ik op mijn 23e opeens voor de hartverscheurende keuze: mijn relatie of mijn kinderwens?

ARE YOU KIDDING?

Kinderwens en biologische klokken

Op het moment dat mijn leven op zijn kop werd gezet, had ik het net weer op orde. *The future was finally looking bright and shiny!* Je begrijpt dat ik niet onmiddellijk geneigd was om dat zomaar weg te gooien. Ik heb mijn koffers niet gepakt, maar wel even moeten slikken. Wat nu?

En dan begint het...
23 jaar oud en een vaste relatie.

‘En, jullie nog geen kindjes?’

Wat ik mij afvraag, is waarom mensen die vraag in godsnaam stellen. Om interessant te doen? Om het gesprek gaande te houden? Letterlijk NIEMAND vindt die vragen fijn, of je nu kinderen hebt of niet. In **geen enkel scenario** is dit een goede gespreksstarter. *Nooit. Never. Jamais.* Je gelooft me niet? Ik bewijs het.

‘En, jij nog geen kindjes?’

Ik ben tien dagen over tijd, Sharon. Ik ben in blinde paniek dat iemand opmerkte dat ik geen alcohol dronk op de nieuwjaarsreceptie gisteren, want ik heb hier een tijdelijk contract en eigenlijk weet ik niet eens of ik nu al kinderen wou.

‘En, jij nog geen kindjes?’

Heel graag, meneer de rekruteerder. Wij zijn net gestopt met anticonceptie. Ik ben optimistisch: zwanger binnen het jaar. Vermoedelijk zal ik daarna 4/5e werken, want we willen een groot gezin met een klein leeftijdsverschil tussen de kindjes. Is dat een probleem voor deze job? Oei, had ik dat beter niet vermeld tijdens dit sollicitatiegesprek?

‘En, jij nog geen kindjes?’

Jawel, Kai. Ik ben net drie maanden zwanger en ik heb een hele verrassing gepland om jou zo meteen op originele, Pinterestwaardige wijze te vertellen dat ik in verwachting ben. Bedankt om dat te verpesten, nu kan ik het evengoed gewoon vertellen. Voilà, ik ben zwanger!

‘En, jij nog geen kindjes?’

Mijn lief en ik zijn al drie jaar door een loodzwaar fertiliteitstraject aan het worstelen en het loopt dus niet van een leien dakje, Gerben. Bedankt om me als eerste persoon ooit die vraag te stellen, want nu kan ik eindelijk met iemand praten over dit zeer pijnlijke onderwerp en de verliezen die wij al meemaakten. NOT. Dus ja, ik heb al kindjes, maar nee, dat zijn uw zaken niet.